

GAZETA LWOWSKA

PRENUMERATA:

Miejscowa miesięcznie: bez dostawy do domu 4.80 — z dostawą 5.30 — Zamiejscowa miesięcznie z przesyłką pocztową 5.30 — Zagranicą 7.00 zł.
P. K. O. 141.690.

WYCHODZI CODZIENNIE O GODZINIE 3-ej PO-
POLUDNIU Z WYJĄTKIEM DNI POŚWIĄTECZNYCH

CENA NUMERU 20 gr.

Biura Redakcji i Administracji: pl. Smolki 3. I. p.
Telefon Redakcji 21-18, Administracji 21-17.
Redaktor naczelny przyjmuje od godz. 11 do 12
Listy należy frankować. — Reklamacje otwarte wolne od opłaty

Polityka plastycznych gestów.

Gdy mały, szczupły, na pół sparaliżowany angielski minister skarbu, p. Snowden, użył w stosunku do swego francuskiego kolegi, grubego papy Cherona, wyrażenia, że wywody delegata francuskiego są śmieszne i groteskowe, wtedy na sali obrad zapanało przerażenie. Nigdy jeszcze nic podobnego nie zdarzyło się w czasie żadnych obrad międzynarodowych, nawet tych, które mogły być doprowadzić, czy też doprowadziły do wybuchu wojny. Nie było precedensu wskutek tego, którego możnaby użyć przy załatwieniu incydentu. Mówiono, że p. Cheron jest obrażony, że obraziła się delegacja francuska, a sprawozdawcy pism najbardziej sensacyjnych poczęli kołportować wieść, że kto wie, czy nie przyjdzie do pojedynku między słynnym p. Snowdenem a grubym p. Cheronom.

W końcu znaleziono wyjście w skonstruowanej ad hoc odrębności językowej. Słowa »śmieszne« i »groteskowe« podobno nie mają w sobie w języku angielskim nic obrażającego i na tem polega różnica między językami angielskim i francuskim, przynajmniej na terenie dyplomatyczno-politycznym. Ponieważ p. Snowden mówił po angielsku, więc p. Cheron mógł się nie obrazić. Francuski przekład, dokonany przez tłumacza oficjalnego, niema przecie oficjalnego znaczenia w tym wypadku.

Nad agresywnością p. Snowdena zastanawiają się dziennikarze polityczni, sprawozdawcy, fejetoniści i zwykli widzowie. Czy nieuprzejmość najwybitniejszego członka delegacji angielskiej na konferencji w Hadze wypływa z cech indywidualnych, czy jest następstwem słabego zdrowia, wrodzonej zgryźliwości i nabytych metod agitacyjnych i wiecowych? Może w części tak się rzecz przedstawia. Ale przecież Anglicy są zazwyczaj narodem bardzo powściągliwym, a p. Snowden jest umysłem wybitnym, politykiem trzeźwym i opanowanym. Ludzi z rostrojonemi nerwami nie wysyła się przecież na konferencje międzynarodowe. I tu poczynamy się zbliżać do wyjaśnienia zagadki.

Pozostaje ona w związku ze demokratyzowaniem polityki zagranicznej, z otwarciem sceny, na której odbywają się ważne międzynarodowe konferencje. Gwałtowne gesty i słowa p. Snowdena pozostają w związku z czynem Wilsona, który dyplomację, dawniej tajną, uczynił jawną. A w ślad za tem stosunki i zwyczaje w tej dziedzinie zmieniły się gruntownie i zmieniają się w dalszym ciągu.

Dawniej, według oficjalnych wyurzędzeń i półoficjalnej prasy, w czasie najważniejszych zjazdów monarszych i dyplomatycznych, nic się nie działo. W czterech ścianach gabinetu kładło się podstawy pod nowe przymierza i przyszłe zawikłania, a komentatorzy urzędowi głosili urbi et orbi, że ma się do czynienia z wizytą o charakterze wyłącznie kurtuazyjnym i z rozmowami mało mającemi wspólnego z ak-

Ostatnia próba pogodzenia sprzecznych stanowisk.

Konferencja haska będzie przeniesiona do Genewy?

Haga, 27 sierpnia. (PAT.) Dzień wczorajszy był najdonioślejszym dniem konferencji. Na nowe propozycje państw wierzycielskich Snowden odpowiedział odrzuceniem ich bez wskazywania, w jaki sposób zamierza współpracować w dziele pojednania. Francja uważa, iż nowa inicjatywa nie należy do niej. Pozostawi ona delegacji brytyjskiej czas do zastanowienia się nad powagą sytuacji, jaka powstanie w razie dalszego odrzucenia propozycji. Adatsi ma spotkać się jeszcze ze Snowdenem i Loucheurem. Według Brianda, jest to ostatnia próba pogodzenia sprzecznych stanowisk.

Berlin, 27 sierpnia. (PAT.) Komu-

nikat półoficjalny niemiecki z Hagi oświadcza, iż odmowa Snowdena nie jest uważana za równoznaczną z zerwaniem konferencji. Według komunikatu niemieckiego, oczekuje się dalszych wysiłków czterech państw celem poczynienia Anglii w jakikolwiek sposób nowych ustępstw. Komunikat uważa, iż forma odmowy Snowdena w porównaniu z jego poprzedniami, bardzo ostremi wystąpieniami, oznacza mimo wszystko pewnego rodzaju złagodzenie.

Berlin, 27 sierpnia. (PAT.) Dzisiejsze poranne dzienniki berlińskie w depeszach z Hagi nie określają sytuacji, jaka się wytworzyła po ostatniej

odmowie Snowdena, jako beznadziejną. „Berliner Tageblatt“ uważa, że zaostrożenie kryzysu nie należy brać tragicznie, gdyż stanowiska poszczególnych delegacji są obecnie takie, że o zerwaniu prawie wcale nie może być mowy. Możliwe jest przeniesienie konferencji do Genewy.

„Germania“ nie uważa odmowy Snowdena za oznakę, zwiastującą koniec konferencji i komentuje wczorajsze wywody Loucheura jako zapowiedź możliwości nowych ofiar ze strony 4 mocarstw. Pismo przewiduje możliwość przeniesienia całego aparatu konferencji z końcem bieżącego tygodnia do Genewy.

Zeppelin wylądował w Los Angeles.

(Telefonem od naszego korespondenta.)

Warszawa, 27 sierpnia. Z Los Angeles donoszą: Po dokonaniu lotu ponad oceanem Spokojnym w nocy z niedzieli na poniedziałek o godz. 1.40 dotarł sterowiec niemiecki „Zeppelin“ do Los Angeles. Obawiając się lądowania podczas nocy, sterowiec okrążył miasto kilkakrotnie, poczem oddał się w kierunku północno-wschodnim. Z pierwszym brzaskiem dnia, o godz. 4.14 (godz. 12.14 czas środkowo-europejski). „Zeppelin“ ukazał się ponownie nad miastem i krążył ponad nim jeszcze dwie godziny, aż do zupełnego wyjaśnienia się. Tymczasem już z wieczora na lotnisku zakończono ostatnie przygotowania do lądowania. Załoga lotniska i liczne oddziały wojskowe stały w pogotowiu przez całą noc. Lotnisko było również całą noc oświetlone licznymi reflektorami. Do Los Angeles przybyły olbrzymie tłumy ludności ze wszystkich stron Ameryki aby być świadkami podczas lądowania sterowca.

W promieniu kilku kilometrów okolicę miasta są przepelnione stoczonymi autami. O godz. 14.15 czasu

środk. europ. uchwycono pierwsze zrzucane liny a o godz. 14.40 został sterowiec przymocowany do masztu.

Wedle depeszy iskrowej dr. Eckener oświadczył, że zamierza pozostać w Los Angeles tylko 30 godzin, poczem odleci przez El Paso-Kansas-City-St. Louis-Chicago-Cleveland do Lakehurst.

Przestrzeń Tokio-Los Angeles została pokonana w 75 godzinach i 3 minutach, t. zn. sterowiec leciał z przeciętną szybkością 80 mil morskich na godzinę.

Berlin, 26 sierpnia. (PAT.) Associated Press donosi z Los Angeles, że po wylądowaniu Zeppelina okazało się, że jego komendant, dr. Eckener, poważnie chorował przez dwa dni w czasie podróży nad Oceanem Spokojnym. Został on przewieziony samochodem do jednego z hoteli w centrum miasta. Inżynierowie Zeppelina oświadczenia, że statek powietrzny znajduje się w całkowicie dobrym stanie i że po uzupełnieniu zapasów benzyny będzie gotów do startu, który został wyznaczony na godzinę 7 rano we wtorek.

Zjazd Polaków z Warmji i Mazur.

Poznań, 26 sierpnia. (PAT.) W związku z Powszechną Wystawą Krajową odhły się w niedzielę 25 bm. w Poznaniu, w westybulu reprezentacyjnym PWK. zjazd Polaków z tych części Niemiec, gdzie Polacy są najbardziej uciskani a mianowicie z War-

mji, Mazur i Ziemi Malborskiej. Obrady Zjazdu rozpoczęły się o godzinie 10 przedpołudniem. Zjazd zaszczylił swą obecnością prof. Nowowiejski, rodak z Warmji, który na organach odegrał utwory poświęcone ziemi rodzinnej.

tualną sytuacją. Półoficjalny »Temps« paryski zachował jeszcze perukę, pochodzącą z tych czasów, w gruncie niedawnych, a przecież już tak psychicznie odległych. Zwykły zapewniać w swoich artykułach wstępnych, że konwersacja dyplomatów obraca się w ramach ogólników, że do konkluzji jeszcze daleko, że narazie można spać spokojnie. Chociaż w ostatnich czasach i stary dziennik francuski poczęł się ożywiać i coraz częściej objawia zdenerwowanie.

Pp. Briand i Stresemann mówią nieraz językiem dosyć popularnym i obrazowym, ale i w ich wystąpieniach było dotąd dość dużo dyplomatycznej waty, z której dopiero trzeba było

wydobywać treść istotną. Ewolucje obyczajów dyplomatycznych posunął p. Snowden najdalej: na otwartej scenie dyplomatycznej świata mówi swoim kolegom impertynencje, jest oficjalnie zdenerwowany i w złym humorze, aby dać dowód, jak niezadowolonym jest naród angielski i jak niecierpliwie oczekuje spełnienia swoich żądań.

W okresie jawnej dyplomacji, ministrowie i dyplomaci coraz to bardziej stają się aktorami, rozgrywającymi grę swoją wobec setek milionów ciekawych oczu i uszu. Zwracając się do partnerów, muszą myśleć o masach — swoich i cudzych — które ich słuchają. Muszą pamiętać o resonansie

plynącym z każdego słowa. Gesty ich i słowa mają symbolizować plastycznie stan umysłu ich kraju.

Dawniej dyplomaci wyrażali się ciszzej i oględniej od mas, których interesy były w ich ręku. Dziś mężowie stanu muszą przemawiać językiem mas, oddziaływać na ich uczucie i wyobraźnię donośnemi słowami i plastycznymi gestami. Tem się tłumaczy, dlaczego p. Snowden był oficjalnie w złym humorze i dlaczego obraził mimo wszystko p. Cherona, do którego z pewnością odnosi się z największą sympatią.

KONGRES SPÓŁDZIELCZY.

Poznań, 26 sierpnia. (PAT.) Dziś przedpołudniem rozpoczęły się w auli uniwersytetu obrady II. kongresu Unji Związków Spółdzielczych w Polsce. Prócz przeszło 1000 delegatów z całej Polski przybyli na inaugurację kongresu: ks. prymas kardynał Hlond, doradca finansowy Rządu polskiego p. Dewey i t. d. przedstawiciele władz uniwersyteckich, kół handlowych i organizacji oraz związków gospodarczych, przedstawiciel polskich Związków Spółdzielczych w Niemczech dr. Weber, przedstawiciel spółdzielczości czechosłowackiej dr. Krakoszka szereg wybitnych działaczy na polu spółdzielczości z prof. Stanisławem Wojciechowskim na czele i t. d.

ZJAZD IZB HANDLOWYCH.

Poznań, 26 sierpnia. (PAT.) Wczoraj przedpołudniem rozpoczęły się w sali uniwersytetu poznańskiego obrady kongresu delegatów Izb handlowo-przemysłowych Polski, Czechosłowacji, Rumunii, Grecji, Turcji i Jugosławii.

NIEURODZAJ W KANADZIE.

Londyn, 27 sierpnia. (AW.). Z Kanady donoszą, że z powodu klęski nieurodzaju nadwyżka eksportu pszenicy wyniesie zaledwie 100 milj. buszli (miara amerykańska), wobec 400 milj. w roku zeszłym.

WYBUCH W FABRYCE.

Saarbrücken, 26 sierpnia. (PAT.). W fabryce tlenu, w Gerswiller, pod Saarbrücken wydarzyła się dziś rano eksplozja, skutkiem której 7-miu robotników poniosło śmierć.

Problem floty polskiej.

Trzy lata temu pisał Feliks Rostkowski («Sześć lat polskiej polityki handlowo-morskiej»): »Od chwili objęcia Pomorza, sprawy morskie zaobserbowaly umysly całego społeczeństwa. Słowa: morze, żegluga, własna flota handlowa, były na ustach każdego. Zdawało się, że teraz ogólne zainteresowanie się sprawami morza nie będzie ogniem słomianym. Niestety, do dzisiejszego dnia nie stworzyliśmy na morzu nic albo prawie nic. Powszechne zainteresowanie nosiło cechy uczuciowo-romantyczne«.

Od tego czasu stosunki się zmieniły i praca przyniosła pierwszy plon. Powstały zaczątki floty i wraz z nią wyłoniły się nowe zagadnienia, związane z dalszym rozwojem ojczyźnej żeglugi. Zapełniły się szeregi ludzi, poświęcających swą pracę i wysiłek rozwojowi żeglugi. Jednak i dziś mimo wzrastającego zainteresowania się jednostek, ogólne zainteresowanie się nosi dalej ów »charakter uczuciowo-romantyczny«.

Skoro już wspomnieliśmy o Rostkowskim, godzi się zarazem nadmienić, że temuż autorowi zawdzięczamy i w tym roku cenną, z tej dziedziny książkę (Organizacja przedsiębiorstw żeglugi morskiej. Nakładem Instytutu Wydawniczego L. M. i R. Warszawa, 1929), w której autor zaznajamia nas ze strukturą wielkich przedsiębiorstw żeglugowych i wprowadza w dziedzinę zagadnień organizacji przedsiębiorstw żeglugi morskiej, stanowiących zasadniczy temat jego pracy. Autor wyrzeka się linii dalekiej żeglugi, gdyż ich powstanie przewidzieć można dopiero w dalekiej przyszłości, a całą uwagę zamyka w obrębie trzech mórz: Bałtyku, Północnego i Śródziemnego, przyczem stwierdza, że udział kapitału obcego, ze względu na nasze obecne niedomagania finansowe, musi w niektórych wypadkach stanowić czynnik decydujący. Autor, uwzględniając przejściowe momenty rozwoju przedsiębiorstw, podaje schematy organizacyjne dla przyszłych polskich linii, wzajemne ustosunkowanie się ich i szemat centralnego związku przedsiębiorstw morskich w Polsce, mający reprezentować wobec Państwa i na zewnątrz interesy zrzeszonych. Książka ze wszelkich miar polecenia godna wszystkim interesującym się zagadnieniami morskimi i ekonomicznymi.

Mówiąc o literaturze tego przedmiotu z ostatnich miesięcy, nie można pominąć tego że i p. T. Tennenbaum, omawiając w swej ostatniej książce poszczególne działy gospodarki państwowej, wspomina i o tem zagadnieniu. P. Tennenbaum stawia żegludze naszej następujące zarzuty: 1) Wbrew przyjętemu na całym świecie zwyczajowi, Państwo Polskie zaangażowało się w żeglugę »dziką«, która wszędzie opiera się na inicjatywie prywatnej, natomiast linia regularna polsko-brytyjska oddana została w ręce przedsiębiorstwa mieszanego; 2) Państwo dostosowuje swą politykę gospodarczo-portową do potrzeb linii żeglugowych. Oto w kontrakcie z Ellermann-Wilson, kompanją, będącą naszym spółnikiem w przedsiębiorstwie okrętowym polsko-brytyjskim, zastrzeżliśmy sobie, że kontrahent nasz nie otworzy linii konkurencyjnej z Gdyni do Londynu. P. Tennenbaum uważa, że w interesie naszym jest przede wszystkim powiększenie ilości linii, opartych o Gdynię i że usuwając konkurencję, temsamem zahamowaliśmy rozwój portu jako węzła komunikacyjnego.

Tezy p. Tennenbauma zbija w »Eposce« p. A. Uziembło, mimo to jednak początek dyskusji książkowej na tematy morskie, należy powitać z największym zadowoleniem. Nie ulega wątpliwości, że oświeciła ona wiele zagadnień, dziś mało jeszcze przez opinię publiczną rozważanych.

W każdym razie, dziś już możemy stwierdzić, że nasza żegluga, choć jeszcze jest w stadium początkowym, choć dopiero się tworzy, już zaczyna odgrywać rolę dodatniego czynnika w bilansie płatniczym oraz że z dzisiejszym doświadczeniem możemy zupełnie śmiało przystąpić do jej rozszerzenia.

Co się tyczy marynarki wojennej, to z jednej strony niewątpliwie posiadamy w tym względzie jeszcze niewiele. Gdy Niemcy posiadają jednostki ciężkie torpedowce i okręty pomocnicze o łącznej pojemności 200.000 tonn, Sowiety 180.000 tonn, mała Estonia 5.000 tonn, Finlandja 4.600 tonn, — Polska posiada ich tylko 3.100 tonn. Co prawda, posiadamy w budowie 6.000 tonażu okrętowego. Z drugiej jednak strony mamy wszelkie da-

ne sądzić, że sytuacja obecna zmieni się zasadniczo. Kwiecień tego roku wzbogacił naszą marynarkę wojenną o trzy jednostki bojowe. Poza granicami kraju kształcą się cały szereg polskich oficerów marynarki. Kadry ludzi zdanych do służby morskiej rosną i doskonałą się szybko. Kamień węgielny naszej siły zbrojnej na morzu został silnie wmurowany. Konieczność obrony wybrzeża wymaga, byśmy w tym względzie najmniejszych nie dopuszczali zaniedbań. Fachowcy domagają się minimum 12 łodzi podwodnych i 6 kontrtorpedowców.

W związku z tem, wspomnieć należy o monografii Państwowej Szkoły Morskiej, wydanej przez Instytut Wydawniczy Szkoły Morskiej w Tczewie. Ciekawa to książka. Kto pamięta z jakimi trudnościami walczyli w roku 1920 inicjatorowie przygotowania sił

zawodowych dla nieistniejącej jeszcze wówczas marynarki polskiej, ten ni bez zadowolenia przekona się dzisiaj że po ośmiu latach istnienia, Państwowa Szkoła Morska w Tczewie posiada nietylko podstawy do dalszego rozwoju, lecz ma za sobą realne zasługi, bo oto 40 wychowanych przez nią oficerów pokładowych i 37 mechaników pływa na statkach polskich, 4 pracuje w firmach eksportowych na stanowiskach kierowniczych, 4 zostało zawodowymi oficerami w marynarce wojennej, 15 wstąpiło do wyższych zakładów naukowych a 15 najmłodszych odbywa obowiązkową służbę wojskową w marynarce wojennej.

Zrobiło się tedy na tem polu stosunkowo bardzo a bardzo wiele; jeszcze więcej jest jeszcze do zrobienia. O tem musi się wciąż myśleć i pamiętać. Sprawy z morzem związane, są zagadnieniem wagi pierwszorzędnej i jako takie, muszą być należycie oceniane. L.

Walki Żydów z Arabami przybierają coraz większe rozmiary.

150 zabitych, 500 rannych.

Londyn, 26 sierpnia. (PAT.). Mac Donald powrócił do Londynu w sobotę około godziny 6 popołud. Bezpośrednio potem odbyło się posiedzenie informacyjne członków gabinetu obecnych w Londynie. Według przypuszczeń dzienników, dyskusja na tem posiedzeniu dotyczyła przedewszystkiem sytuacji w Jerozolimie, którą rząd angielski jest poważnie niepokojony.

Londyn, 26 sierpnia. (PAT.). Opinia angielska jest zaalarmowana wypadkami w Jerozolimie. Wczoraj, na ponownej konferencji między Mac Donaldem a ministrem wojny, marynarki i lotnictwa postanowiono wysłać do Jerozolimy jeszcze jeden bataljon wojsk. Ogółem dotychczas, w ciągu dwóch dni, wysłano tam dwa bataljony, liczące 1300 żołnierzy, z czego 100 żołnierzy wysłano aeroplanami.

Wiedeń, 26 sierpnia. (PAT.). Według doniesień dzienników z Jerozolimy, liczba zabitych w wyniku ostatnich starć między Arabami i Żydami wynosi 100 osób, rannych jest 158. W walkach na przedmieściach Hebronu padło między innymi 12 studentów amerykańskich, którzy mieszkali w tej okolicy.

Wiedeń, 26 sierpnia. (PAT.). „Neue Fr. Presse“ donosi z Jerozolimy: Arabowie zamordowali ub. nocy w Hebronie 50-ciu Żydów a 70-ciu poranili. Wielu Żydów schroniło się do gmachu policji. Rano nadeszły z Jerozolimy do Hebronu oddziały wojsk i zbrojne formacje samoobrony żydowskiej. W ciasnych uliczkach Jaffy toczyły się walki ze szczególną gwałtownością. W końcu udało się samoobronie ży-

dowskiej odeprzeć atak, przyczem wiele osób zostało zabitych i rannych. Ponadto zaatakowano kolonję Rachel, kolonję Haifa i kolonję Bezan. Tę ostatnią zupełnie zniszczono. W kolonji Mozza zamordowali Arabowie rodzinę, składającą się z sześciu osób. Oddziały policji i wojska były widocznie niedostateczne, aby opanować sytuację. Arabowie zaatakowali tym razem dzielnice zewnętrzne Jerozolimy, w szczególności dzielnicę Talpioth, którą w nocy ewakuowano. Dzielnica ta, w której znajdują się wille, została zupełnie zniszczona. Cenna biblioteka poety Agnona została spalona, jak również jedna synagoga i jeden meczet. W mieście panował zupełny chaos. W końcu przywróciło spokój 600 żołnierzy angielskich. Liczba Żydów zabitych w Jerozolimie i okolicy obliczana jest na 57. Straty Arabów mają być jeszcze większe. Dotychczas nie udało się ustalić liczby rannych. W Jerozolimie brak środków żywności, szczególnie dzieci cierpią głód. Bezpośrednim powodem tych zająć — pisze dziennik — był spór o Ścianę Płaczu, głębszy powód tkwi jednak w tem, że rząd angielski, który ostro kontrolował imigrację żydowską, pozwolił szczerpom arabskim, wypędzonym z terytorjum Hedżasu, osiedlić się w Palestynie. W ten sposób ludność arabska zwiększyła się o 600.000 osób.

Berlin, 26 sierpnia. (PAT.). „Voss. Zeitung“ donosi z Jerozolimy, że liczba ofiar w Palestynie nie da się dotychczas obliczyć. Obliczenia angielskie raczej optymistyczne — jak pisze dziennik — mówią dotychczas o 150 Żydach zabitych i około 500 rannych. Straty arabskie mają być, według jed-

nych daleko większe, według innych, mają wynosić zaledwie połowę strat żydowskich. W Jerozolimie panuje spokój, natomiast w dalszym ciągu toczą się dziś jeszcze walki na przedmieściach Talpioth, Mekorhan oraz w kolonji żydowskiej Mozza i Dilpi. Kobiety i dzieci przedmieścia Talpioth wysłano do środka miasta.

W czasie napadu Arabów na Hebron, 40 Żydów zamordowano a 70 poraniono. W Jerozolimie panuje nastroj niesłychanego podniecenia i zdenerwowania. Wszystkie niemal sklepy są zamknięte. Dziennik donosi z Londynu, że nadeszły tam wiadomości charakteryzujące napad na Hebron, jako jedną z najkrwawszych walk. Na górze Hebron znajduje się słynna szkoła dla rabinów i talmudzystów. Około 50 uczniów tej szkoły zabito. Wśród nich znajduje się 12-tu, pochodzących z Ameryki. Około 38 uczniów Amerykanów poraniono przy obronie szkoły. Rząd wysłał samoloty do punktów zagrożonych, aby przy pomocy bomb zmusić Arabów do odwrotu. Arabowie jednak, którzy z czasów transjordańskich i mezopotamskich znają samoloty, zastosowali zręczną taktykę tak, że bomby zrzucone ze samolotów wyrządzają im bardzo małe szkody, natomiast większe straty wyrządziły miejscowej ludności żydowskiej. Korespondent londyński tego dziennika donosi, że osoby wojskowe, przebywające w Palestynie obawiają się, iż zaburzenia obecne będą trwały w formie małej wojny przez cały miesiąc, zanim władzom angielskim uda się przywrócić porządek. Piechota — ich zdaniem — nie wystarczy i domagają się wystania kawalerji.

Warszawa, 26 sierpnia. (PAT.). Dnia 24 bm. konsul Rzeczypospolitej polskiej w Jerozolimie Zbyszewski interwenjował inieniem korpusu dyplomatycznego u zastępcy wysokiego komisarza w sprawie ochrony życia i mienia obywateli obcych i personelu placówek. Poza tem konsul Zbyszewski odwiedził zagrożone pobliskie kolonie, zamieszkałe przez polskich Żydów.

Ostatnie wiadomości giełdowe.

Lwów, 27 sierpnia.

Poza giełdą transakcje w życie na wysokości ostatnich notowań. Tendencja chwiczna, usp. spokojne.

Na giełdzie akcyjnej ruch mały tendencja utrzymana, usposobienie słabe.

Oficjalny komunikat rządu palestyńskiego.

Londyn, 27 sierpnia. (PAT.) Rząd palestyński komunikuje, że w rezultacie starć w ciągu ostatnich kilku dni w Jerozolimie utraciło życie 14 Żydów, 10 Mahometan, i 3 Chrześcijan. — 30 Żydów, 20 Mahometan i 1 Chrześcijanin są poważnie ranni. — 66 Żydów, 32 Mahometan i 15 Chrześcijan odniosło lekkie rany. W Jerozolimie obecnie panuje spokój. Porządek utrzymany jest przez angielską piechotę, wspomaganą przez samochody pancerne i samoloty. W Hebronie utraciło życie 45 Żydów, 8 Mahometan, a 60 Żydów i 10 Mahometan jest rannych. Porządek został przywrócony.

Arabowie próbowali zaatakować baraki policyjne w Nablus, zostali jednak odparci, przyczem 2 napastników zostało ciężko, a 8 lekko ran-

nych. Samochody pancerne i siły lotnicze patrolują w różnych częściach kraju. Siły wojskowe napływają stale. 50 żołnierzy przybyło w sobotę, 600 w niedzielę, a 450 w poniedziałek. We środę spodziewane jest przybycie krążownika.

Londyn, 27 sierpnia. (PAT.) Według wiadomości z Nowego Jorku, delegacje amerykańskich organizacji sjonistycznych i amerykańskiego żydowskiego kongresu udały się do Waszyngtonu, by złożyć protest u Stimsona i ambasadora angielskiego z powodu zajść w Palestynie, oraz domagać się interwencji Stanów Zjednoczonych.

Ś. p. Stanisław Belza.

W Warszawie zmarł człowiek wielkiej zasługi, adwokat, literat i działacz społeczny, Stanisław Belza.

Pięknego doczekał się wieku, życia swego nie zmarnował, poświęcając czas wszystkim dla własnego społeczeństwa i Tej, o której zmartwychwstaniu śnił od lat najmłodszych.

Jako prawnik ogłosił kilka prac o prawie upadłościowym; jako obrońca konsystorski zdobył pełne uznanie i wdzięczność swoich klientów. Opisy podróży po Algierze, Holandji, Indjach i Szwajcarii zdobyły ś. p. Belzie wielką poczytność i popularność, zwłaszcza w kołach młodzieży, pochłaniającej jego prace z ogromnym zainteresowaniem.

Główną jednak zasługą ś. p. Belzy i pomnikiem do wdzięczności było co innego.

Podczas wojny rozwinął Zmarły ożwioną działalność patriotyczno-społeczną jako wiceprezes założonego w 1914 r. Polskiego Towarzystwa Pomocy Ofiarom Wojny, które od początku wojny udzielało pomocy materialnej i moralnej rozsypanym po całej Rosji rodakom. Był ponadto inicjatorem założenia w łonie warszawskiego oddziału tego T-wa, sekcji pomocy kulturalnej dla Śląska i Pomorza, której był przewodniczącym. Sekcją tą kierował do samej śmierci i położył wielkie zasługi tak podczas plebiscytu, jak i później na polu oświaty narodowej Górnoślązaków. Przed laty, intensywną propagandą na rzecz sekcji, poruszył Polaków amerykańskich, którzy na cele sekcji nie szczędzili dolarów, dzięki czemu rozporządzała ona poważniejszymi funduszami.

Pocwał do życia szkoły, biblioteki i czczielnie imienia niezapomnianej działaczki ś. p. Melanii Enczowskiej w Królewskiej Hucie. W ostatnich latach dobroczynność stale się zmniejszała, więc ś. p. Belza szczerze swoje środki często przeznaczal na cele, związane z krzewieniem oświaty polskiej na Górnym Śląsku.

Odjazd dzieci westfalskich.

Dzieci westfalskie, które przyjechały do Polski dnia 2 sierpnia odjadą pociągiem nadzwyczajnym z Bydgoszczy do Duisburga dnia 30 sierpnia.

Dzieci, które przyjechały 6 sierpnia, odjadą z Bydgoszczy dnia 2 września. W obydwu wypadkach odjazd z Bydgoszczy nastąpi o godz. 17.30.

Krewni, u których dzieci przebywają, winni je wysłać w odnośnym dniu tak, by przybyły do Bydgoszczy w godzinach południowych najdalej do godziny 16-tej. Dzieci należy zaopatrzyć w żywność na drogę, gdyż w Bydgoszczy nie otrzymają pożywienia. Kto do 25 sierpnia nie otrzyma zaświadczenia na bilet wolnej jazdy do Bydgoszczy, winien zgłosić się pisemnie do Dyrekcji Z. O. K. Z., Poznań, Fredry 7.

Olbrzymie pożary.

Londyn, 26 sierpnia. (PAT.). Pożar przystani na targu rybnym w Hull spowodował szkody obliczone na 4 milj. funtów szterlingów. Wielu drobnych kupców zostało zrujnowanych.

Waszyngton, 26 sierpnia. (PAT.). Tutejszy urząd leśny zaniepokojony jest licznymi pożarami, niszczącymi wspaniałe lasy w stanach środkowych i zachodnich, zwłaszcza w Kalifornji, Idaho i Minnesota. Przyczyną wielkiej liczby pożarów jest tegoroczna susza i burze z piorunami, po których rzadko następuje deszcz. Setki tysięcy akrów pięknych lasów padło państwemu płomieni a milionom akrów zagraża ten sam los.

Lista obywateli polskich którzy zginęli w katastrofie kolejowej pod Kolonją.

Berlin, 26 sierpnia. (PAT.). W ciągu dnia dzisiejszego wydobyto z pod gruzów rozbitych wagonów pod Buir, cztery dalsze trupy. Liczba zabitych wzrosła zatem do 15.

Berlin, 26 sierpnia. (PAT.). Minister komunikacji dr. Stögerwald wyśtosował do dyrektora generalnego kolei Rzeszy telegram kondolencyjny treści następującej: Wiadomość o ciężkiej katastrofie pod Buir wstrząsnęła mną głęboko. Proszę w imieniu rządu Rzeszy wyrazić rannym i rodzinom zabitych moje najgorętsze współczucie.

Berlin, 26 sierpnia. (PAT.). Jak się dowiaduje korespondent P. A. T. w Berlinie, konsul Rzeszy w Kolonji był dziś wieczorem w posiadaniu następującej listy obywateli polskich, zabitych lub raniionych w czasie katastrofy pociągu pośpiesznego Paryż-Warszawa.

Zabici zostali: Józef Weismann, elektrotechnik, zamieszkały w Paryżu, Maks Ledermann, krawiec, zamieszkały w Marsylii, Adrijanna Gąsiorowska z Paryża i Aleksy Cegielski, urzędnik kolejowy z Warszawy. Poza tem wśród zabitych znajduje się niejaki Grünstein, przy którym nie znalaziono

no papierów. Jedynie w kieszeni jego znajdowała się kartka, na której wypisane było nazwisko i słowo „Warszawa”. Przypuszczają, że Grünstein był obywatelem polskim.

W szpitalu w Kolonji znajdują się następujący ranni obywatele polscy: Gąsiorowski, krawiec, mąż zabitej Adrijanny, Weronika Pietrakiewicz, zamieszkała w Paryżu, która udawała się w towarzystwie również rannej i znajdującej się w tymże szpitalu Heleny Wójcikowskiej z Paryża do swoich rodziców, zamieszkałych w Warszawie, poza tem Bejla Block i Rachel Reincior, obie z Wilna, studentki w Paryżu. W szpitalu w Buir znajduje się poza tem Agata Stadnik i Julian Kowalczyk. Nie jest rzeczą pewną, czy powyższa lista rannych może być zamknięta, gdyż prace nad przeskakiwaniem gruzów pociągu odbywają się w dalszym ciągu.

Berlin, 26 sierpnia. (PAT.) Biuro Wolffa donosi, że ofiary katastrofy będą przewiezione jutro popołudniu ze szpitala w Buir i pochowane. Wśród rannych znajduje się oficer estońskiego sztabu generalnego oraz jego małżonka.

Kongres mniejszości narodowych.

Genewa, 26 sierpnia. (PAT.). Na kongres mniejszości narodowych przybyli dotychczas przedstawiciele 15 narodowości. Z Polski przybyli Rosjanie: Serebrjanikow i Jurczakiewicz, Ukraińcy Lewicki i Palijew, oraz z klubu BBWR. Roskosz i Bogusławski, Żydzi: Grynbaum i dr. Reich, oraz Litwin wileński Taczyk. Białorusini w kongresie udziału nie wezmą. Przedstawiciele Żydów z Litwy kowieńskiej sterroryzowani nie przyjadą. Nieobecne na kongresie będą mniejszości polskie oraz związek mniejszości z

Niemiec, a to z powodu niespełnienia przez egzekutywę kongresów mniejszościowych warunków, dotyczących ponownego ich przystąpienia. W kongresie weźmie udział ośm grup niemieckich, reprezentowanych przez 15 delegatów, w tej liczbie przez Ulitza, Graebego i Naumanna, 5 żydowskich, 4 rosyjskie, 3 węgierskie, Katalończycy, Szwedzi, Bułgarzy, Słoweńcy, Czesi i Chorwaci. ~~Przyjdą~~ kongresu odrzuciło petycję mniejszości fryzyskiej o przyjęcie. Petycję rozpatrzy plenium kongresu.

Znowu wymiana not między Bułgarią a Jugosławią.

Wiedeń, 26 sierpnia. (PAT.). Dzienniki wiedeńskie donoszą z Sofji, że rząd jugosłowiański przesłał swemu poselstwu w Sofji, nową notę, jako odpowiedź na ostatnią notę bułgarską. Prasa informuje, że rząd jugosłowiański obstaje przy swoim dotychczasowym stanowisku.

W Warnie odbyła się wczoraj konferencja ministerjalna, która upoważniła ministra spraw zagranicznych Burowa, by na sesji genewskiej Ligi Narodów konferował z jugosłowiańskim ministrem Marinkowiczem na temat spraw bieżących.

Kronika P. W. K.

OGÓLNOPOLSKI TURNIEJ TANECZNY NA P. W. K.

Dnia 29 sierpnia rozpoczyna się w Pałacu Dancingowym na P. W. K. wielki ogólnopolski turniej taneczny, który trwać będzie do dnia 2 września. W programie konkursu zarówno tańce narodowe jak i nowoczesne oraz konkurs na wytrzymałość w tańcu. Do konkursu stanąć mogą tylko amatorzy, a przy ocenie poszczególnych par brana będzie pod uwagę nie tylko umiejętność tańca ale także jego elegancja i towarzyski wygląd zawodników. Konkurs pod względem organizacyjnym wzorowany jest na najlepszych przykładach zagranicy. Początek konkursu o godz. 21-ej. Po turnieju odbędzie się ogólna zabawa, zaś w dniu 2 września wydany zostanie bal na cześć nagrodzonych, którego największą atrakcją będzie koronacja królowej pałacu dancingowego, wybranej ogólnym głosowaniem publiczności. Zwycięscy w konkursie otrzymają liczne nagrody łącznej wartości 10.000 zł. Szereg poważnych firm poznańskich zadeklarował już piękne nagrody, m. in. również nagrodę wyznaczy P. W. K.

DZIELNI PODRÓŻNICY.

Dnia 22 bm. o godz. 9-ej rano bracia Stanisław i Franciszek Szwedowie, którzy jednokonnym wózkiem

by, żyjące w naszych wodach. W czasie trwania wystawy we wrześniu odbędzie się również międzynarodowa konferencja rybacka, zwołana przez Związek Polskich Organizacji Rybackich. Przyjazd swój już zgłosili przedstawiciele Niemiec, Szwecji, która postawiła na niezwykle wysokim poziomie swoje gospodarstwo rybne, Węgier, Danji, Czechosłowacji, Jugosławji, Rumunji i t. d.

SYMPATYCZNY GOŚĆ.

Dnia 22 sierpnia bawił w Poznaniu, zwiedzając P. W. K. lord Longford z pochodzenia Irlandczyk. Lord Longford interesował się szczególnie działem rolniczym P. W. K., który zwiedzał w towarzystwie przedstawiciela Izby Rolniczej w Poznaniu, a następnie zwiedzał Kórnik. Lord Longford był zachwycony polską wystawą i wyraził pod jej adresem wielkie uznanie. Podjęmowany był on obiadem przez komisarza wystawy rządowej Ministra Bertoniego. Wieczorem lord Longford wraz ze swą małżonką był obecny na przedstawieniu rewji.

POTOMKOWIE POWSTAŃCÓW POLSKICH W TURCJI PRZYJEŻDZAJĄ NA P. W. K.

W dniach najbliższych przyjeżdża do Poznania, celem zwiedzenia P. W. K. wycieczka emigrantów, potomków powstańców polskich z Adampola (Turcja) w liczbie 6 osób. Wycieczka ta podjęta będzie oficjalnie przez dyrekcję P. W. K.

Konsulat R. P. w Konstantynopolu donosi pozątem, że w miesiącu wrześniu organizuje się kilka wycieczek tureckich na P. W. K. w Poznaniu.

Zmiany w szkolnictwie.

PRZENIESIENIA W SEMINARJUM.

Pan Kurator O. S. L. rozporządzeniem z dnia 3 lipca 1929 r. Nr. I. K. N. 2220 z 1929 r. przeniósł z dniem 1 września 1929 r. na własną prośbę p. dr. Aleksandrę Skulską, nauczycielkę II. państwowego seminarjum nauczycielskiego żeńskiego im. St. Konarskiego we Lwowie — do III. państwowego semin. naucz. żeńsk. we Lwowie.

MIANOWANIA NA STANOWISKA KIEROWNIKÓW SZKOŁ Powszechnych.

Kuratorjum O. S. L. rozporządzeniami z 2 i 3 lipca 1929 r. Nr. 22738, 22.973 i 23.262 z 1929 r. zamianowało w drodze konkursu kierownikami szkół z dniem 1 sierpnia 1929 r. p. Marję Daraszównę, nauczycielkę 3 kl. publ. szk. powsz. w Nikłowicach, powiatu Mościska — kierowniczką tej szkoły, — p. Mikołaja Cirkę, kierownika 3 kl. publ. szk. powsz. w Kociubińcykach, powiatu Kopyczyńce, kierownikiem 2 kl. publ. szk. powsz. w Czabarówce i p. Aleksandra Babaka, naucz. 2 kl. publ. szk. powsz. w Topolnicy, powiatu Stary Sambor, kierownikiem tej szkoły.

MIANOWANIA W SZKOLNICTWIE Powszechnym.

Rada Szkolna Powiatowa w Stanisławowie, rozporządzeniem z 6 lipca 1929 r. Nr. 1298 z 1929 r. zamianowała z dniem 1 lipca 1929 r. p. Stanisławę Bienównę, kontraktową nauczycielkę w Załukwi, nauczycielką 3-kl. publicznej szkoły powszechnej w Kołodziejówce.

Rada Szkolna Powiatowa w Zborowie, rozporządzeniem z 10 lipca 1929 r. Nr. 1502 z 1929 r. zamianowała z dniem 1 sierpnia 1929 r. p. Katarzynę Kędziorską, nauczycielkę publicznej szkoły powszechnej w Rosochaczcu, powiat Czortków — nauczycielką 2-kl. publicznej szkoły powszechnej w Rozhadowie, powiatu zborowskiego.

POPIERAJCIE L. O. P. P.

